

Yoğun İş Temposu ve Muayene Olma Korkusu Kanserde Teşhis ve Tedaviyi Geciktiriyor

thi – KTÜ Farabi Hastanesi Tıbbi Onkoloji Uzmanı Doç. Dr. Evren FİDAN; yaygın görülen kanserler, kanserde gecikme ve geç tedavi konularında önemli uyarılarda bulundu.

Kanser, günümüzün önemli bir halk sağlığı sorunu olup gündemdeki yerini korumakta. Sebebi bilinen ölümler sıralamasında kalp ve damar hastalıklarından sonra ikinci sıradaki kanser, öldürücülüğü yanında bıraktığı sakatlıklar ve tedavisindeki yüksek maliyetler nedeniyle iş gücünde ve ülke ekonomisinde çok ağır kayıplara neden olmaktadır.

Kanserde erken teşhis giderek önemi artan bir kavramdır. Gelişen tıp sayesinde kanser tanısı koymak ve erken teşhis ile hastaları başarıyla tedavi edilebilmek mümkündür. Cerrahi öncesi ve cerrahi öncesi uygulanan tedaviler, radyolojik yöntemlerdeki gelişmeler, cerrahi yöntemlerdeki gelişmeler, hedefe yönelik tedavi ve immünoterapiler gibi yöntemlerle hastaların tedavi olma oranlarında artma ve kansere bağlı ölüm oranlarında azalma sağlamak mümkün. Ülkemizde birçok kişi, vakit ayıramama, yapılacak testlerden dolayı canları yanacağı endişesi ve maddi imkanlarının kısıtlı olması gibi nedenlerden dolayı erken tetkik ve taramalarını yaptıramamakta ve maalesef erken tanı ile tedavisi mümkün olan birçok kanser türünün geç teşhis edilmesinden dolayı her yıl binlerce insan hayatlarını kaybetmektedir.

Kanserin belirtilerini erken fark etmek, bulgularını araştırmak ve ileri tetkik için hastaların sevk edilmesi erken tanı şansını arttırmakta. Bu nedenle, kanserde erken tanı programları toplumun, sağlık çalışanlarının ve politika oluşturucularının bilgisini arttırmayı hedeflemeli, erken tanı olanakları hakkındaki farkındalığı arttırmalı. Ancak hala tarama programlarıyla bir kişide yüzde yüz kanser mevcut olup olmadığını söylemek mümkün değildir. Bazı tür kanserlerin hücresele seviyede tespit edilmesine yönelik belirteçler üzerinde bilimsel çalışmalar da sürmekte.

Erkeklerde en sık görülen kanserler Akciğer ve Prostat Kanseri iken kadınlarda en sık görülen Meme Kanseri, her 4 kadın kanserinden birisi olmaya devam etmekte.

Tarama ile erken teşhis edilebilen kanser türleri Meme Kanseri, Kolon Kanseri, Akciğer Kanseri, Prostat Kanseri, Rahim Ağzı Kanseridir. Türkiye'de de Sağlık Bakanlığı bünyesinde Meme Kanseri, Rahim Ağzı Kanseri ve Kolon Kanseri Tarama Programları yürütölmekte.

Kanserlerde tarama yaşları nasıldır:

1. Meme Kanseri: 20 yaşından itibaren ayda bir kez meme muayenesi yaparak memenizi tanımanız ve en ufak rutin dışı değişiklikte hekiminize başvurmanız önerilmektedir. Memede kitle, sertlik, meme görünümünde değişiklik durumunda, en kısa zamanda uzman bir hekime muayene olunmalıdır. Meme Kanseri erken tanısı için 20-40 yaş arasında, 2-3 yılda bir doktor muayenesi ve 40 yaşından sonra yılda bir kez Mamografi hayat kurtarıcı olabilmektedir.
2. Rahim Ağzı Kanseri: En önemli özelliği genç kadınlar arasında yaygın bir şekilde görülmesidir. Genellikle 35-55 yaş arasında tanı konulmaktadır. Tüm dünyada kadın kanserleri içinde 3'üncü sıklıkta görülüyor. Rahim Ağzı Kanseri Taraması, ilk cinsel ilişkiden itibaren 29 yaşına kadar 3 yılda bir veya 21-29 yaş arası üç yılda

bir kadın doğum muayenesi ve Pap-Smear Testi,

30 yaş ve üzeri 5 yılda bir kadın doğum muayenesi, Pap-Smear Testi ve HPV Testi şeklindedir.

3. Kolon Kanseri Taraması: 45 yaşından itibaren her yıl dışkıda Gizli Kan Testi, 5 yılda bir rektal muayene ve Rektosigmoidoskopi 10 yılda bir rektal muayene ve Kolonoskopi ile yapılmaktadır. Bu taramalarda, polip saptanırsa aynı seansta polipler alınabilmekte ve bu uygulama ile kanser gelişimi olmadan önlenmiş olmaktadır.
4. Prostat Kanseri: Ailede Prostat Kanseri hikayesi olanların, 45 yaşından itibaren ailede Prostat Kanseri olmayanların ise 50 yaşından itibaren her yıl üroloji muayenesi olmaları ve PSA Testi yaptırmaları önerilmektedir.
5. Akciğer Kanseri: Hayat boyu 30 paket/yıl ve daha fazla sigara içimi olan, son 15 yıllık dönemde aktif sigara içmiş olan ve 55-74 yaşları arasındaki kişilerde, bir defa Düşük Doz Tomografi Taraması yapılması erken teşhiste önemlidir.

Korunmak da Mümkün Tedavi de Mümkün

Evet, kanserden korunmak da eğer kanser tanısı konulmuş ise tedavi olmak da mümkün! Ancak hastaların muayene olma korkusu ve yoğun iş temposu teşhis ve tedavi olanağını geciktirmekte. Oysa ki Sağlık Turizmi kapsamında, yurt dışından pek çok insan gelip KTÜ Farabi Hastanesi'nde tedavi almaktadır. Yumurtalık kisti olan, miyomu bulunan, sigara kullanan, ailesinde kanser öyküsü olan, erken yaşta cinsel ilişkiye başlayan ve partner sayısı birden fazla olan kişiler, adet düzensizliği yaşayan kadınlar açısından düzenli kontroller son derece önemlidir. Bu yüzden Kanser Tarama Programları, daha da yaygınlaşmalı ve toplumun bu konudaki bilincini artıracak faaliyetler artırılmalıdır.